



2016-03-09

Barn- och ungdomsnämnden

Dnr Bun 2016/108

Socioekonomisk ersättning till för- och grundskola 2017

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsförvaltningens förslag

- 1 Socioekonomisk ersättning till för- och grundskolor för år 2017 fördelas enligt bilaga 1 och 2.

Ärendet i korthet

Socioekonomisk ersättning syftar till att kompensera för de skillnader i förutsättningar som finns mellan olika för- och grundskolor som följer av barn- och elevsammansättningen. I februari 2016 fattade barn- och ungdomsnämnden beslut om en ny modell för socioekonomisk ersättning.

Fördelningen av socioekonomisk ersättning för år 2017 har beräknats utifrån den nya modellen och presenteras i detta ärende. Hur mycket varje enskild för- och grundskola tilldelas finns beskrivet i särskilda bilagor till handlingen.

Handlingar

- 1 Barn- och ungdomsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2016-03-09
- 2 Bilaga 1 - Socioekonomisk ersättning till förskolor 2017
- 3 Bilaga 2 - Socioekonomisk ersättning till grundskolor 2017

Bakgrund

Utbildning ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas. Tre krav som skollagen ställer är lika tillgång till utbildning, likvärdig kvalitet på utbildningen och att utbildningen ska vara kompenserande. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹

Socioekonomisk ersättning är en ersättning som kompletterar grundpengen till för- och grundskolor och innebär att pengar styrs till verksamheterna utifrån barn- och elevsammansättningen. Detta i syfte att just uppväga skillnader i barnens och

¹ Skollagen 1 kap. 4, 8-9§§



elevernas förutsättningar. Det är motiverat att ha en socioekonomisk ersättning om det finns påtagliga resultatskillnader mellan för- och grundskolorna i en kommun och det kan antas bero på att barnen och eleverna har olika socioekonomisk bakgrund på de olika för- och grundskolorna. Då behöver kommunen fördela resurserna med hänsyn till dessa skillnader. Syftet är med andra att kompensera för de skillnader i förutsättningar som finns mellan olika för- och grundskolor som följer av barn- och elevsammansättningen.

I februari 2016 fattade barn- och ungdomsnämnden beslut om en ny modell för socioekonomisk ersättning². Modellen innebär att socioekonomisk ersättning till för- och grundskolor beräknas utifrån en så kallad regressionsanalys som utförs av Statistiska centralbyrån (SCB). Modellen innebär också en ökad progressiv fördelning av resurser mellan för- och grundskolorna i Järfälla.

Beskrivning av modellen

Regressionsanalys är den generella metoden för att analysera samband mellan en beroende variabel och olika bakgrundsvariabler. En sådan analys ger i detta fall underlag för att bedöma vilka variabler som är viktiga för att förklara måluppfyllelse bland elever i årskurs 9. Variablerna som ingår i regressionsanalysen är:

- kön
- nyligen invandrad
- högsta utbildning för vårdnadshavare
- ekonomiskt bistånd inom familjen
- om ett barn eller en elev bor med en eller båda vårdnadshavarna

Med utgångspunkt i regressionsanalysen är det möjligt att räkna ut ett indexvärde för respektive för- och grundskola i Järfälla. Indexvärdet kan användas för att jämföra behoven mellan för- och grundskolorna utifrån barn- respektive elevsammansättningen. Utifrån denna jämförelse kan sedan den socioekonomiska ersättningen beräknas.

Infasning av modellen

För grundskolans del föreslås den nya modellen implementeras i sin helhet 2017, vilket innebär att fördelningen av socioekonomisk ersättning beräknas utifrån den nya modellen från och med 2017 års tilldelning. I beräkningen av hur mycket som ska fördelas till respektive grundskolan har ett ”golv” och ett ”tak” lagts till i syfte att säkerställa att tilldelningen inte innebär en orimligt låg respektive hög tilldelning. I tidigare modell var samtliga grundskolor garanterade 4 500 kr per elev i socioekonomisk ersättning, vilket i praktiken har inneburit en utökad grundpeng. Om lägsta nivån för socioekonomisk ersättning sänks alltför kraftigt finns en risk att grundförutsättningar saknas för att på ett kvalitativt sätt leva upp till skollagens krav. I beräkningen finns därför ett golv inlagt vilket medför att alla grundskolor är garanterade 3 500 kr per elev i socioekonomisk ersättning oavsett indexvärde. För att möjliggöra ett golv måste även ett tak införas i modellen för att den totala tilldelningen av socioekonomisk ska hållas inom budgetramen. Som mest kan enligt detta förslag 26 000 kr per elev tilldelas i socioekonomisk ersättning.

² Översyn av resursfördelningssystemet i Järfälla – Socioekonomisk ersättning (Bun 2016/66)



Förslaget innebär en förstärkt progressivitet i jämförelse med 2016 års modell. Lägsta tilldelningen för socioekonomisk ersättning sänks från 4 500 kr per elev till 3 500 kr per elev. Högsta tilldelningen för socioekonomisk ersättning höjs från 25 000 kr per elev till 26 000 kr per elev. Ytterligare en faktor som påverkar utfallet är att till skillnad från dagens modell, genererar elever i förskoleklass socioekonomisk ersättning. Detta medför att modellen gynnar grundskolor som har förskoleklass i sin verksamhet.

För förskolans del föreslås modellen implementeras under två år. Det första året, det vill säga 2017, föreslås budgeterade 4 miljoner kronor fördelas mellan de elva förskolor som enligt regressionsanalysen har högst indexvärde. Alltså de förskolor som har störst behov av förstärkande resurser. I detta avseende sker under första året ingen förändring mot den nuvarande modellen vad gäller antal förskolor som tilldelas socioekonomisk ersättning³. Till år 2018 föreslås budgeten för socioekonomisk ersättning att höjas så att fördelningen kan ske mellan samtliga förskolor som ligger över det genomsnittliga indexvärdet för kommunen. En större tilldelning behövs för att den socioekonomiska ersättningen inte blir alltför utspädd och att resurserna faktiskt kan bidra till ökad kvalitet.

Överväganden

Eftersom den nya modellen är utformad för att möjliggöra en ökad progressivitet mellan för- och grundskolor, finns det verksamheter som vid infasningen av den nya modellen kommer tilldelas mindre socioekonomisk ersättning än tidigare. Detta kan betyda kännbara ekonomiska konsekvenser för dessa verksamheter. Sannolikt kommer nivån på socioekonomisk ersättning stabiliseras efter modellens första tillämpningsår. I bilagorna framgår vilka verksamheter som tilldelas mindre i socioekonomisk ersättning i jämförelse med 2016 års tilldelning.

Som beskrivits i tidigare ärende om modellen⁴, innefattar modellen en eftersläpning. Regressionsanalysen som tilldelningen baseras på, utförs cirka ett år innan själva ersättningen betalas ut. Detta kan innebära att om en för- eller grundskola har drastiska förändringar i sitt elevunderlag från ett år till ett annat, får verksamheten inte ersättning för dessa barn eller elever det första året. Problematiken är särskilt relevant när antalet förberedelseklasser ökar på en grundskola. Även om annan ersättning ges för elever i förberedelseklass, finns en upplevelse av att resurserna inte räcker till. Det kan därför finnas skäl att se över hur ersättningen för elever i förberedelseklasser kan kompensera för beskrivna eftersläpning.

Barnkonsekvensanalys

Socioekonomisk ersättning syftar till att öka likvärdigheten mellan för- och grundskolor i Järfälla samt bidra till ökad måluppfyllelse. Detta kan anses gynna barn och elever framförallt i de verksamheter som enligt regressionsanalysen påvisar ett högt indexvärde.

³ 2016 tilldelas tio förskolor socioekonomisk ersättning. Inför 2017 års tilldelning av socioekonomisk ersättning har emellertid två förskolor samma indexvärde, vilket medför att elva förskolor tilldelas socioekonomisk ersättning 2017.

⁴ ⁴ Översyn av resursfördelningssystemet i Järfälla – Socioekonomisk ersättning, sid.18 (Bun 2016/66)

**Ekonomiska konsekvenser**

Totalt sett är cirka 4 miljoner kronor budgeterade för socioekonomisk ersättning till förskola år 2016. Inför budget 2018-2019 föreslås budgeten för socioekonomisk ersättning gentemot förskolan höjas, så att fördelningen kan ske mellan samtliga förskolor som ligger över det genomsnittliga indexet för kommunen.

Totalt sett är cirka 61 miljoner kronor budgeterade för socioekonomisk ersättning för grundskolan år 2016. Storleken på budgeten för socioekonomisk ersättning är starkt kopplat till hur storleken på grundbeloppet utvecklar sig. I dagsläget föreslås dock ingen förändring av budgeten för socioekonomisk ersättning inför budget 2018-2019 för grundskolans del.

Slutsatser

I bilaga 1 och 2 beskrivs barn- och ungdomsförvaltningens förslag till hur fördelningen av socioekonomisk ersättning bör se ut 2017.

Minna Avrin
Barn- och ungdomsdirektör

Christina Dahlin Wibom
Verksamhetschef för Utveckling och stöd

Sandra Backlund
Utredare

Expedieras

Rektorer kommunala och fristående grundskolor
Förskolechefer kommunala och fristående förskolor